

in such a way. I do not know if such a procedure was questioned by anyone in 1919.

So what has changed?

- Act No. 64/1918 established as the highest administrative body in Slovakia the Ministry with full powers for the administration of Slovakia and ordered only one reform in the field of local administration – the abolition of city and municipal committees, which were to be replaced by commissions appointed by the minister with full powers for the administration of Slovakia. The municipal establishment was affected by the said reform only in that the body superior to the municipalities in the performance of local administration was changed;

- regulation no. 555/1919 directly affected the provisions of the municipal law. The application reforms implemented by the Minister's order were:

1. merger of municipal and public administration committees into new so-called Administrative committees

2. replacing the office of the chief magistrate with the office of the magistrate responsible to the minister with full power for the administration of Slovakia

3. abolition of the office of the sub-prefect

4. county officials were appointed by the county governor, Hungarian municipal offices were abolished

5. the head of the districts was first a district commissioner, later a servant, the office of chief servant disappeared. The new servant was a state official, not a self-governing official.

Regulation 555/1919 essentially outlined the path to the nationalization of local administration, the Hungarian type of (at least partially) self-governing municipality was rejected. This led to the abolition of Hungarian local administration in Slovakia, which de facto occurred in January 1923, when Act No. 126/1920.

We will focus on the further development of local administration in Slovakia in more detail in the near future, when we will be able to get access to archival materials from these periods. At this moment, we greet and say goodbye to the reader who has read our publication up to this point and we promise him that we will continue the topic.

Salutamus et vale lector!

Zoznam pouzitej literatury

Bibliografia

1. „Az 1869.-ik évi april 20-dikára hirdtetett Országgyűlés Nyomatványai“, In: Képviselőházi Napló, zv. X.
2. Az 1884. évi szeptember hó 27-ére hirdetett Országgyűlés Nyomatványai. Képviselőházi Napló. X. köt. Budapest, 1884.
3. „1869 – 72. évi Országgyűlés Nyomatványai.“, In: Képviselőházi Irományok, zv. V., č. 455 – 456.
4. BALLA, A.: *A magyar országgyűlés története 1867-től 1927-ig.* Budapest 1927.
5. CSIZMADIA, A.: „A magyar közigazgatás fejlődése a XVIII. századtól a tanácsrendszer létrejöttéig“ Budapest 1976.
6. CSIZMADIA, A.: *Bürokrácia és közigazgatási reformok Magyarhonban,* Budapest 1979.
7. EREKY, I.: *A magyar helyhatósági önkormányzat. I. köt. Vármegyék.* Budapest 1918-
8. FERDINANDY, Gy.: *Abaúj – Torna vármegye 1905 – 1906. évi alkotmányos ellenállásának története,* Kassa 1908.
9. GRUBER, L.: *A pénzügyi közigazgatási bíróságról szóló törvényjavaslat. I.* In: Jogtudományi Közlöny XVI. évf. 18. sz. 1881. ápril. 29.
10. HORVÁTH, B.: *A köztörvényhatóságok rendezéséről. Kritikai visszapillantás a képviselőház vitájára.* In: Budapesti Szemle 1866. jún.
11. HENCZ, A.: *Területrendezési törekvések Magyarországon,* Budapest 1973.
12. KAJTÁR I.: *Magyar városi önkormányzatok (1848-1918).* Budapest, 1992.
13. LADIK, G.: *Közigazgatásunk fejlődése 1867 óta,* Budapest 1932.
14. MÁTHÉ, G.: *A magyar burzsoá igazságszolgáltatási szervezet kialakulása 1867 – 1875.* Budapest 1982.
15. MEZNERICS, I. – TORDAY, L.: *A magyar közigazgatás szervei 1867 – 1937.* Budapest 1937.
16. PULSZKY, F.: *A közigazgatási reformok.* In: Magyar Közigazgatás 1885. nov. 26.

17. SARLÓS, B.: *Közigazgatás és hatalompolitika a dualizmus rendszerében*. Budapest 1976.
18. STIPTA, I.: *A magyar bírósági rendszer története*, Debrecen 1998, ISBN 963-035-735-6.
19. STIPTA, I.: *A pénzügyi közigazgatási bíráskodás hazai előtörténete*. In: Acta Universitatis Szegediensis de Attila József nominatae. Acta Iuridica et politica. Tomus LII, Fasc. 9. Szeged 1997, ISSN 0324-6523.
20. STIPTA, I.: *A törvényhatóságok egységesítésére irányuló reformmunkálatok 1873 – 1874*, In: Acta Iuvenum (Sectio Iuridica et Politica. Series Nova. Tom. I.) Szeged 1976.
21. STIPTA, I.: *A vármegyei szervezet átalakítása Tisza Kálmán miniszterelnöksége idején*. In: Acta Universitatis Szegediensis de Attila József nominatae – Sectio Iuridica et politica. Tomus XLVI, Fasc. 5, Szeged 1995, ISSN 0324-6523.
22. STIPTA, I.: *Die Rolle ausländischer Vorbilder in der bürgerlichen Umgestaltung der ungarischen Komitate*. Acta Iuridica Cassoviensia. 23/2000, Košice, 2000, ISBN 80-7097-393-5.
23. STIPTA, I.: *Intézménytörténeti adalékok az 1870:XLII. tc. végrehajtásához*, In: Cséka Ervin Emlékkönyv. Acta Iuridica et Politica Tom. XLI. Fasc. 30. Szeged 1992, ISSN 0324-6523.
24. STIPTA, I.: *Törekvések a vármegyék polgári átalakítására* Budapest 1998, ISBN 963-379-064-8.
25. STIPTA, I.: *Vertikale Gewaltentrennung: Die Rolle zum Verfassungsschutz der ungarischen Komitate*, In: Von den Ständeversammlungen bis zum parlamentarischen Regierungssystem in Ungarn. Studien zur Parlamentarismusgeschichte. (Eds.: Máthé, G. – Mezey, B.), Budapest – Graz 2001, ISSN 1587-8821.
26. SZIKLAY, J. – BOROVSZKY, S.: *„Magyarország vármegyéi és városai. I. kötet: Abaúj – Torna vármegye és Kassa”*. Miskolc 2000, ISBN: 963-00-7151-7-ö.
27. SZIVESSY, L.: *A magyar közigazgatás fejlődése és reformtörekvések*, Szeged 1933.
28. ŠTENPIEN, E.: *Prijatie zákonného článku č. 21/1886*. In: Historické, politicko-právne a filozofické aspekty práva a právnej kultúry : UPJŠ v Košiciach, 2005. Košice 2005, ISBN 80-7097-602-0.
29. ŠTENPIEN, E.: *Praktická realizácia ustanovení municipálneho zákona z r. 1870 na Above a v Turni*. In: Historické, politicko-

- právne a filozofické aspekty práva a právnej kultúry. Košice 2004. ISBN 80-7097-570-9.
30. ŠTENPIEN, E.: *Zákonný článok č. 42/1870 v praxi Abovskej a Turnianskej župy*. In: K 75. narodeninám profesora Hubenáka : zborník z medzinárodnej právno-historickej konferencie konanej pri tejto príležitosti : Právnická fakulta UMB v Banskej Bystrici, 2004. Banská Bystrica 2004. ISBN 80-8055-915-5.
  31. ŠTENPIEN, E.: *Zjednotenie Abovskej a Turnianskej župy v roku 1881 - základ potrianonskej verejnej správy východného Slovenska*. In: 100 rokov Trianonskej zmluvy – diplomacia, štát a právo na prelome storočí. Košice 2021. ISBN 9788057400400.
  32. TISZA, K.: *Parlamenti felelős kormány és megyerendszer, Pest 1865*.

Staré tlače

1. „1869 – 72. évi Országgyűlés Nyomtatványai.“, In: Képviseelőházi Irományok, zv. V.
2. „1869 – 72. évi Országgyűlés Nyomtatványai.“, In: Képviseelőházi Irományok, zv. IX.
3. *Abaúj – Torna vármegye hivatalos lapja*, roč. V., č. 50, Kassa 1905.
4. „Az 1869.-ik évi april 20-dikára hirdtetett Országgyűlés Nyomtatványai“, In: Képviseelőházi Napló, zv. X.
5. *Az 1884. évi szeptember hó 27-ére hirdtetett Országgyűlés Nyomtatványai. Képviseelőházi Napló. IX. köt. Budapest, 1884.*
6. *Az 1884. évi szeptember hó 27-ére hirdtetett Országgyűlés Nyomtatványai. Képviseelőházi Napló. X. köt. Budapest, 1884.*
7. Főrendiházi Napló, II. zv., dostupné na: <https://library.hungaricana.hu/hu/view/Orszaggyules> (dňa 31. 1. 2024)
8. Pesti Hírlap, ročník 1885.

Archívne fondy

- 1) Štátny archív v Košiciach - „Abovská župa v rokoch 1860 – 1881“ – ŠAKE AŽ II.
- 2) Štátny archív v Košiciach („Abovsko – Turnianska župa v rokoch 1882 – 1918 – podžupan“ – ŠAKE ATŽ - P
- 3) Štátny archív v Košiciach „Abovsko – Turnianska župa v rokoch 1882 – 1918 – správne písomnosti“ – ŠAKE ATŽ III.
- 4) Štátny archív v Košiciach „Turnianska župa v rokoch 1860 – 1881“ – ŠAKE TŽ II.
- 5) *Borsod Abaúj Zemplén megyei Levéltár, IV.*

Právne texty

1. Nariadenie 198/4864 z roku 1914.
2. Nariadenie č. 25 kgy./7057.
3. Nariadenie 19/1898. III. 30. kgy.
4. Nariadenie č. 184/14196 kgy.
5. *Magyarország Rendeletek Tára 1882, Pest 1882*
6. *Magyarország Rendeletek Tára 1883, Pest 1883.*
7. Vládne nariadenie č. 550/1916 M. E.
8. Vládne nariadenie č. 2841/1917 M. E.
9. Zák. čl. 42/1870 o verejných municípiách
10. Zák. čl. 21/1886 o municípiách
11. Zákon č. 11/1918. Zb. Z. a n. Recepčná norma
12. Zákon č. 126/1920 Zb. z. a n. Župný zákon

Dielo vzniklo s podporou Agentúry pre podporu výskumu a vývoja č. APVV-19-0419: „100 rokov Trianonskej zmluvy“.

**Municipálne zákonodarstvo Uhorska ako predobraz
potrianonských zmien verejnej správy na Above a v Turni**
Vedecká monografia

Autor: doc. JUDr. Erik Štenpien, PhD.

Vydavateľ: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
Vydavateľstvo ŠafárikPress

Rok vydania: 2024

Počet strán: 72

Rozsah: 4,07 AH

Vydanie: prvé

DOI: <https://doi.org/10.33542/MZU-0315-9>

ISBN 978-80-574-0315-9 (e-publikácia)